

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadráginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo II. Die Jovis post Cineres. Ostenditur, quàm Deus longè fidelior
Amicus sit, quàm homines.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

tæ meæ, & quadraginta dierum labor. Ecce cinere aspersus caput, ac tota vocis contentione inclamo vobis: Pœnitentiam, popule mi, Pœnitentiam! Ah tandem mollitiem obscœnam abjicite, odia inveterata radicibus tollite, scelus & flagitium animo dolenti deplorat. Heu obedire renuitis? Cineres, cineres, appello, quibus vertices

vestri adhuc albescunt; nunquid æqualiter eos video dispersos supra flaventem pariter, & canam cæsariem? His ergo causam relinquo decidendam; ipsi judicent, ipsi decernant, an ulla major possit esse temeritas, quàm se mortalem fateri, & vitam vivere, vel ad momentum ream culpæ lethalis,

SERMO SECUNDUS

DIE JOVIS POST CINERES.

Audiens autem JESUS miratus est, & sequentibus se dixit, non inveni tantam fidem in Israël.

Matth. 8.

I. Uisquis hodiernam Christi admirationem non obstupescit, stupidum sanè se manifestat, & hebetem, ut qui claris argumentis prodit, se mente non æsequi, quid sit, sapientiam infinitam aliquid admirari. Et quis tandem, animadvertite Auditores! quis actus ille magnus virtutis erat, ex quo tantos sibi conciliavit applausus Centurio? an ille forsitan ad Christi conspectum, velut magni exercitus Domini subditus obsequiosus, subiectam sibi militiam sinit? an inclinata in humum vexilla, & inversas demisit lanceas? an tympanorum festivo sonitu, & tubis harmonicis eidem acclamavit? an erexit aras? dedicavit simulachra? victimas immolavit? an lauros fronti

suæ ereptas ad ejusdem pedes projecit? an spolia illi & trophæa venerabundus prostravit, ea velut meritissimo victoriarum Domino in votum consecraturus? quid ergo tandem fecit? Ecce hoc unicum! Tantum confidi: Christi potentia, ut crederet, etiam longis distantem spatijs servo sanitatem redditurum, si vel unius verbuli pignus in ejus salutem deponeret: *Tantum dic verbo, & sanabitur puer meus.* Et hac de causa prorumpat Christus in excessus admirationis tam insolitos? tantis Centurionem encomijs mactet? tanto honore condecoret? ut & jure jurando interposito, (quid majus dici potest?) ejus merita extollat? *Amen dico vobis,* confirmetque Authoritate suâ sacrosanctâ, ac Jurisjurandi Religione, non invenisse se intra omnes, quàm latè pate-

patebant, termino Israël fidem æqualem: *Non inveni tantam fidem in Israël.* Ita reverâ res se habet: Infidelitas nimirum ac diffidentia mortalium facit, ut prodigio similis videatur, qui DEO, ejusque potentia in rebus etiam non arduis plenè confidat. *Puto, non creditur DEO,* exclamat in simili magnus Præsul Salvianus, & *quid dico, puto? utinam ambigere putarem, & non evidenter agnoscerem.* Manifestum est, homines DEO non confidere, manifestum est. *Non creditur DEO, non creditur;* aut quod Potentia illius non satis æstimetur, aut quod de ejus benevolentia dubitetur. Certè rarissimi omnino sunt, qui non majori fiducia innitantur hominibus, quàm DEO ipsi. Veniam ergo mihi dabis, O DEUS, & Domine mi! si cogat in præsentiarum, & ex hoc loco injuriâ te afficere, & quidem palmari ac publica; cogor enim, populo huic, qui mihi aures præbet, persuadere, ne horreat, ne horreat, inquam, Tibi confidere. Ita enim verò, ita est, chara Civitas! fieri ne possit, ut omnem spem tuâ in amico homine reponas, hunc sequaris, huic supplex accidas, huicque salutem & interitum tuum concredas, amico autem Divino minimè confidas? Quis mihi det, hodiernâ die ab errore tam gravi liberare animos? nâ ego efficerem, ut sacræ Basilicæ magis frequentarentur, quàm Aulæ, magis trita forent Cœlitum Sanctuaria, quàm Principum atria! partibus certè meis haud deero, & bonâ vestrâ veniâ evincam, DEUM solum esse, nec alterum inveniri amicum, cujus fidei integre ac tutò inniti possimus: DEUS

solus sincerus est, verax & unicus, cui parem alibi frustra quæsiveris; ut adeo grande prodigium videri meritò debeat, neminem Christo teste reperiri, qui Centurionis exemplo DEO perfectè confidat, aut reperiri quenquam, qui illi non confidat. Attentos mihi animos præbete, dum hoc demonstrare aggredior.

II. Negari non potest, amicos hujus seculi profusos & prodigos esse verbis ac linguâ, parcissimos tamen manu & factis: quàm magnificis verborum formulis suam tibi servitutem & obsequia consecrant, sua offerunt bona, tua extorquent imperia, suam tibi indignationem minantur, si eorum servitio non utaris. Quisquis autem promissis tam grandibus fidem adhibet, deceptum illic se deprehendit, videtque Labanum in formosâ, quàm promiserat, Rachelis locum Liam sibi supposuisse, Saulisque perfidam experitur, qui pro primogenita Merob natu minimam Michol substituit. Nihil hodierna ætate solemnius mundo est, quàm promittere multum, præstare parum, nubésque æstivas imitari, quæ post diurnam siccitatem turgidæ, & aquarum copiâ prægnantes apparent, ac propterea maximam in spem erigunt colonos, mox tamen pauculis è se cribratis guttulis solvuntur. Alius longè est DEI genius; ille, ille verè dicere potest: *qua procedunt de labiis meis, Ps. 88. non faciam irrita:* quin perspectum vobis hodie faciam, cùm hominum facta, promissa nullatenus adæquent, DEUM è contrario multò plus præstare, quàm promittat. Promisit quondam DEUS Ezechia, formidandum

4. Reg.
19.33.

dandum illum Senacheribi exercitum nec pedem quidem fixurum Hierosolymis, quin nec uniùs sagittæ jactu, nec structis aggeribus, nec excavatis fossis, nec tentato assultu eam infestaturum; in hunc enim ferè modum loquebatur: *Non ingreditur urbem hanc, nec mittet in eam sagittam, nec occupabit eam clypeus.* His ergo promissis uteretur, nunquid satis erat, consternatos Assyrios, subitaneo casu per iter occurrente, agere retrorsum? nonne satis erat, aut turbare Principem, aut inter Duces excitare discordiam, aut rebellionem inter gregarios? satis id liberalissimo DEO non fuit: audite igitur, quid fecerit: Angelum nocte intempestâ, stricto armatum ferro immisit in castra, qui lanienâ sanguineâ, & strage immani grassatus, centum octoginta quinque millium cadavera, in pabulum vulturibus destinata reliquit. Adhuc plus ultra progressus est DEUS: ut fidem Salomoni datam exsolveret, satis ei non erat, solâ, quam ipse desideraverat, sapientiâ eundem exornare, sed divitiarum insuper immensam abundantiam adjecit. Ut Josaphati fiduciam exaceret, non solum aquarum copiam exercitui illius opportunè subministravit, sed insuper victoriam in complementum adjecit. Scrutamini Scripturas, & palàm videbitis, Deum non æquare solum, sed etiam factis promissa superare; unde Chrysostomus bene in rem præsentem dixit: *promissa implet cum liberalitate.*

III. Hæc, hæc fidelitas est, Auditores, ab ea, quam amici vestri jactitant, nimium quantum abhorrens; sed unde tan-

R. P. Segneri Quadragesimale,

tam oriri diversitatem arbitramini? dicam: quia nimirum illi, qui se amicos fingunt, non sunt amici, ut sua dent vobis, sed ut vos vestris exspolient: sinite mentem meam apertius declarare. Amicòsne illos existimatis, qui sua in comoda obsequiosi, blandi alloquio, vultu & gestu ad omnem demissionem composito, latera vestra importunè stipant, ac limina vestra quotidie terunt? hos, inquam, amicos vestros existimatis? O vos simplices, si creditis! dotem ambiunt, quam trapezitis ad collocandam optato connubio filiam locastis in usuram; munus exoptant, quod à vestra sciunt manu conferendum; favorem aucupantur, quem à vestra sibi spondent benevolentia; amici vestri sunt, ut apiculæ florum, è quorum foliis nectar cogunt & mella; amici vestri sunt, ut vites ulmorum, quibus inflexæ arrepunt alitius. DEUS solus amicus ille est, qui sua vobis dare desiderat; quidquid est, & habet, in vestra cupit emolumenta convertere, vultque, ut mutua inter vos bonorum communicatio intercedat, juxta legem illam vulgatam, *Amicorum omnia communia.* Et ecce, communicationem inauditam! de suo in nos effudit divitias & gloriam, de nostro in se recepit egestatem & ignominiam; in nos transtulit, quidquid Divinitas habet magnificum, à nobis assumpsit, quidquid humanitas habet abjectum; nos suis ditavit meritis, propter nos se ipsum exinanivit; suam nobis felicitatem communicavit, in se miseras nostras suscepit; nos reddidit immortales, ipse morti nostræ subjacere voluit; nos in consortium regni sui

C

fui

sui elevavit, sibi verò miseriam nostram exilium elegit. *Venit ipse suscipere infirmitates nostras*, ait Petr. Chrysológus, & *suas conferre virtutes, humana querere, prestare Divina, accipere injurias, reddere dignitates*. Parémne alibi amicum invenietis, qui simili pacto mutuam vobiscum amicitiam ineat, ut à vobis nil aliud prætendat, quàm vestram miseriam, vos verò suæ reddat participes gloriæ, & gaudiorum consortes?

Homo, 10.

IV. Et quinam tandem illi sunt, ut ad propositam mihi metam gradum promoveam, quorum amicum se DEUS proficitur? nemo nisi pauperes, afflicti, oppressi, despecti: *ad quem respiciam?* ingeminat DEUS per Isaiam, *nisi ad pauperculum?* Experti id sunt Israëlita, quos DEUS nunquam tenerius dilexit, nec majora iis amoris argumenta dedit, quàm cùm ab Ægyptiis oppressi, putridarum instar ranarum, in limo & luto marcerent. Sed quid solum Israëllem commemoro? Eliam aspiciat! an unquam in ejus favorem prodigia magis admiranda operatus est Deus, quàm cùm Magnatum invidia & odio gravissimam persecutionem pateretur? nunquid depulsi è cœlo flammis dilecti Prophetæ injurias est ultus? Elisæum contemplantini! nunquid Deus defensionem illius apertius suscepit, quàm cùm puerorum cachinnis & contumeliis profcinderetur? nunquid tunc vindices è silvis belluas excivit? Respicite Lazarum, Marthæ & Magdalene germanum; & quando tandem Christo cæpit esse in amoribus, nisi dum horrore esset ipsis sororibus? *Ecce quomodo*

amabat eum? exclamabant Hebræi admiratione defixi, ob affectum singularem, quem Deus misello ad tumbræ crepidinem exhibebat. Sed ô malignos & iniquos judices! Hebræis exprobat D. Thomas; cur dicitis, *amabat*, dicere debuissetis, *amat*; claris enim indiciis ostendit Deus, se amicum esse Lazari, etiam fatentis: *Crevit miseria, non decrevit Amicitia*. Aliâ longè viâ amici mundi incedunt: vix è fortunæ gremio excussos vos aspiciunt, cùm signa dant receptui, & retrocedunt, imò effusis habenis turpissimè fugiunt; quique vobis cœlo serenatus & incensum adolebant, tempestate nubilâ nec agnoscunt vos amplius. Faxit Deus, ne tristis experientia vos doceat nimis quàm vera esse, quæ loquor; perpetuam vobis bonorum abundantiam apprecor, & stabilem fortunæ sortem exopto; verùm si quando testa domus vestræ ruinam minabuntur, primo statim fragore turmatim avolantes videbitis hirundines, domi olim vestræ nidulantes. O miseriam Jobi conditionem! quid ille non fecit, ut opportunum in fortunæ adversæ vicissitudine subsidium à fideli aliquo amico extorqueret? protexit vi-
duas, defendit pupillos, vestivit nudos, pavit famelicos: ubi fortunâ suâ excidit, eò miseriam redactus est, ut nec lares haberet, quibus à Cœli injuriis se tueretur, nec statum aut tegetē paleis suffultam, quâ operiretur; sed canis instar tabidi in fimetum projectus est: *Frates mei praterierunt me sicut torrens, qui raptim transit in convallibus*. Sed nunquid, dicetis mihi, tres adhuc amicos tunc Jobus expertus est,

Jo. 21 36.
Opusc. de
dilig. Deo
& prox.

est, qui in ejus solatium accurrerunt, primòque illius aspectu in effusissimos gemitus, clamores & luctum proruperunt, pulvere capillos & caput conspersi? Verissimum id quidem est; sed vel hoc ipso exemplo propositum meum clarè confirmatur: an non enim cum omni hac, quantumvis ad speciem sincerissima compassione, Jobum in ea, quâ jacentem invenerant, nuditatis calamitate reliquerunt? an vel teruntium in opem, vel centonem in tegumentum porrexerunt? audite Jobū

Job. 6. 21. ipsum lamentantem! *Nunc venistis, & modò videntes plagam meam timetis?* timeitis inquit, ecurr hoc, quid enim timeant, qui amicum in tanta calamitate jacentem intuentur? forsitan timebant, ne, simili miseriâ involuti, æquale fortunæ dispendium paterentur? Non ea timoris materia fuit, ut ingeniosè in hunc textum commendatur Lyranus, sed timebant, ne Jobus, præsentis necessitate pressus, paratæ pecuniæ subsidium ab eis flagitaret: *Timebant*, inquit, *ne aliquid pro sublevatione sua repeteret ab eis.* Rissum hoc vobis fortassis movet Auditores? Sed nemo hanc interpretationem despiciat, velut ingeniosam magis, quàm veram; Jobus ipse linguæ suæ oraculo eandem confirmat, cum e-

Lyranus in hunc locum.

Job. 6. 22. nim primò dixisset, *Nunc venistis, & modò videntes plagam meam timetis?* actutum subjunxit: *Nunquid dixi, afferte mihi, aut de substantia vestra donate mihi?* id quod clarissimè evincit, primam timoris causam fuisse, ne fortè manus crumenæ admovenda esset, & loculi aperiendi,

Jam hunc ergo in modum sermocinari mihi liceat: si Job ab amicis, quibus natura teneriorem animum, ac faciliorem indolem dedisse videtur, quique tanto condolentiæ strepitu advenerant, aliud tandem subsidium non accepit, quàm inanium verborum; quid obsecro, Auditores ab iis sperare licebit, qui naturæ vitio magis immites sunt & inhumani, nunquid omni pietatis sensu destituti, vos in ærumnis vestris contabescere sinent? sinent, ah, sinent! nec amica vos salutatione, nec ictu condolentis oculi, nec ullo alio solatio dignabuntur; omnem vobis opem crudeles negabunt, imò factis ac verbis in calamitatis vestræ incrementa conspirabunt, iis similes, qui æstatis tempore sub amœna arboris umbra tripudiant, cænæ, choreis, lusibus & confabulationi lætùm indulgent, cùm verò hyemis inclementiâ exaruit arbor, securim levant, sævòque ictu caput ei & colulum, truncum & ramos succidunt ac deartuant.

V. Sed demus, mitiores magisque humanos amicos vobis obtigisse; & quando tandem etiam ab his eximium aliquod beneficium accipietis, quod non cum liberalitatis suæ ostentatione obtrudant, cum fastu dispensent, & cum spe majoris lucri vendant vobis potiùs, atque ad usuram concedant, quàm donent. Sed quid ego dixi *beneficia eximia*? nec minima quidem obsequia, & vilissimos favores ab hujusce farina hominibus extorseris, nisi priùs te in ruborem dederint, & erubescere coegerint,

rint; palam debitorem te profiteri, atque æternam obligationem testari debes. Neminem invenire est, qui liberalis esse cupiat & inobservatus; qui beneficium conferre velit, fluminum more, quæ, ubi terram liberaliter irrigarunt, ocyus fugiunt, & subterraneis se sematibus abscondunt. *Exigua dabit*, (de talibus amicis ait Ecclesiasticus) *Exigua dabit, & impropereabit multa*. Dispar omnino est divinæ in nos benevolentiae ratio; *multa nescientibus donat*, eleganter de eo disserit S. Eucherius, *nec minor DEI in operto, quam in aperto benignitas est*. Numerus certe inieri nequit eorum favorum, quos DEUS continuo, atque ita occultè, in nos confert, ut nec observemus, quod accipimus: quòd si palam nobis beneficiat, tam id modeste ac tranquillè exequitur, ut magnæ felicitatis loco habere videatur, sua nobis posse largiri. Attentà ego mente sacram paginam evolui sæpiùs, & studiosè in id incubui, ut vel unam gratiam à Christo collatam deprehenderem, quam non illi edò virtuti ac meritis accipientis comiter tribueret. Cananæ mulieri salutem filia decernit, & statim subjungit, se id in fidei præmium fecisse. Sanguinis fluxum hæmorroissæ sistit, & actum subnectit: *vade, Fides tua te salvam fecit*. Cæco visum restituit; & fidei meritum extollit. Leporam curat; & mundatam pellem fidei puritati attribuit. Magdalenæ culpas condonat; & fidei meritis hoc se detulisse affirmat: *Fides tua te salvam fecit*. Hoc erat demissionis sigillum, quo

supplices miserorum libellos signare solitus est. Rogabatur Christus, ut vitam reddere dignaretur filiolarum Archisynagogi recens defunctarum; annuit petitioni, & ad illum promptè se contulit: Superi! quantà potentia suæ dissimulatione? non dicam, eiecisse illico è domo turbam congregatam, & tibicines plangentes, obduxisse valvas, clausisse portas, petiisse secretum, & necessarium tanto operi silentium imperasse; sed insuper jam vicinus cadaveri, ut inter dolentium gemitus æstimationem gratiæ immi-neret, verè divinam æquivocationem apposuit, non perfunctam fato, puellam, sed somno sopitam: *non est mortua puella, sed dormit*. An non, qui tantam in se potentiam scivisset, contrarium vobis facturum fuisse videtur? nunquid mortuam prius signis evidentibus demonstrasset? Ecce, dixisset, experimini & observate, si ullum vitæ indicium in puella supersit; tentate arteriam, si etiamnum micet; cor, si palpitet; oculorum pupillas explore, si nictent etiamnum; an subtilis adhuc è labris anhelitus, spiret, explore: en gelu glaciata, en squalida, rigentem, & lethali livore obductam! Nunquid hac ratione beneficii magnitudinem exaggerasset, & pro rei gravitate pondus authenticum gratiæ adieceret? sed nihil horum Christus: nil aliud fecisse præ se tulit, quàm somnum è palpebris consopitæ filiolarum excussisse, ad confundendum eorum iudicium, qui fastu ingenti & decumano, minutissima beneficia extollunt, dum ille

ille tantâ verborum moderatione beneficia tam grandia depreffit. Dicam amplius: adducite mihi vel unicum, à Christo portentose & supra naturæ vires restitutum, quem vel in discipulum, vel amicorum, aut sequacium numerum adlegerit: nunquid sanitati reddidit hydropē tumentem in domo Pharisei, & vix sanato abito imperavit? an non curavit paralyti dissolutum in Nazareti confiniis, & domum illico ablegavit? Juvenem sub porta Naim, virtute divinâ redvivum, sequi se noluit, sed maternam in domum redire jussit, nec aliter energumenum tractavit, quem ab inquieto spiritu in Gerasenæ Regionis finibus liberavit; importunis ille precibus instat, ut Christum sibi terrâ marique sequi liceret; verum Is *non admisit eum, sed ait, vade in domum tuam ad tuos*. Solem nimirum imitari voluit Servator, qui tantam licet lucem transfundat in stellas, illas tamen renuit habere sequaces, vel in grati animi signum assistentes, sed potius vult, ut quàm primum fugiant, dum ipse comparet. Quid ad hæc dicitis, Auditores? quærite, si lubet in toto, quàm latè pater, terrarum orbe similem amicum: è Cælo petendus est, inter homines autem inveniri non potest; isti enim vix gratiam paullo majorem conferunt, cum sibi velut jure debitum exigunt, ut eos servorum instar sequamini, carpenta eorum comitemini, atque in ædium atriis inserviat: quin volunt, ut, omni velut libertate exuti, eorum insignia, & armamentitia ubique erigatis, statuas iis

dedicetis, inscriptionibus & lemmatis eosdem condecoretis, ac veluti si Deorum instar vobis vitam & spiritum dedissent, vos opera manuum suarum, suas creaturas, & esse & appellari velint.

VI. Verum concedamus, in mundo hoc inveniri amicos tam magnificos, & à caduco utilitatis propriæ comodo tam alienos, ut gratis velint benefacere, nec agnitionis, aut obsequii, aut demissionis onera expetant: asseverare tamen pergo, nondum vos fideles amicos in mundo invenisse. Si causam exquiritis, illam attentis animis percipite: quia nimirum accidere potest, ut nullâ vel levissimâ vestrâ culpâ, omnis amicitia oblii, amare vos cessent. Geminos aulae Ministros, sibi que prius percharos, vinculis & diuturno carceri mancipatos, tenebat Rex Pharaos, Præfectum pistorum, & *Gen. 42.* Præfectum pincernarum; ansam carceris & vinculorum præbuit, juxta sacræ paginæ exegetin, quod in Dominum peccaverint: *Accidit, ut peccarent Domino suo*. Quis mihi jam piaculum illud grande declarabit, in quod se induerunt? forsitan toxico Regem è medio tollere decreverunt? forsitan fraude ac dolo Principem circumvenerunt? forsitan conspirationis telam traditoriâ orditi sunt? aut enormi audaciâ concitarunt regni status? si fides Hebræorum traditioni danda est, nihil horum designarunt: quid ergo tandem commiserunt? culpa fuit fortuita, & casus improvisus: *Accidit, ut peccarent*. Culpa unius, & alterius erat, quod rex in scypho muscam, in pane

*Apud Eyr-
ranum
in hunc locum.*

1. Reg. 28.

pane glaream aut lapillum invenerit. Et tantillum sufficiat, ad vitam homini eripiendam? Tantillum? imò tantillum. Amicitia inter homines dissolvendæ sufficit vel unica actio, leviter & sine ullo fundamento suspecta: unica satis est calumnia injustè imputata, ut Josepho accidit, qui omni gratiâ Putipharis exutus est, ob calumniam ab impudenti Hera falsò illatam: sola id evincet æmulatio, & invidia de

1. Reg. 18. vobis concepta, ut Davidi contigit, quem profecta liberalius ab Hebræis mulieribus encomia omni Saulis benevolentia spoliârunt. Hanc vobis eripere potest ingenita humanis animis inconstantia, quâ ut plurimum mortales laborant; hanc unica contentio & rixa, etiam in lusu orta extinguit; hanc auferre potest innocens ac jocosum verbulum; hanc deniq; quavis in foro contentio, & levissima de proprio lucro orta controversia dissolvere valet: quæ enim amicitia fortiori nexu coalvit, quàm illa, quæ Lothum inter & Abrahamum, Abimelechum inter & Isaacum intercessit; nihilominus tamen jurgium unicum, pascuorum causâ pastores inter unius & alterius de usu putei exortum, eò rem deduxit, ut Lothum ab Abrahamo,

Gen. 1. 29. & 26. Isaacum ab Abimelecho avulserit, ut vel hoc solo exemplo abunde pateat, quàm facili negotio amicos separet commodi proprii Zelotypia. Auscultate, quæso, facinus notatu dignum: Refert Judicum liber, quendam Nobilem, Micham nomine, in suburbano suo Templum decens ac elegans extruxisse; huic sacerdotem præposuit

hebræum, quem filii loco habuit, *quasi unum de filiis*, ait pagina sacra; huic habitationem congruam, vestitum duplicem, salarium largum, victumque diurnum assignavit: utque pecunias haberet in promptu, sacer codex adjungit, quòd *impleverat illi manum*: quâ beneficentiâ ita sibi definxit animum sacerdotis, ut amore reciproco uti par erat, Micham prosequeretur. Accidit autem, ut milites de tribu Dan, templum illud expoliaturi, irruerent: opposuit se sacerdos, ac neglectis strictorum ensium minis, frontem porrexit, temeritatem increpuit, violentos repressit, & solus supellectilem sacram ab infami expilatione defendit. *Quid facitis? quid facitis?* ingeminabat; *19.* an non hæc fuit animositas singularis, factumque generosum? sed percipite obsecro: vix resistantem sibi sacerdotem experti sunt milites, vah! absiste captis, exclamârunt; nonne vides te Clericum imbellem, & sacrificulum contemendum? nostro te genio accommoda, silentium observa, & pinguiori ministerio te præficiemus. *Tace, & impone digitum super os tuum, venique nobiscum, ut habeamus te Patrem, & sacerdotem, quid tibi melius est, ut sis sacerdos in domo unius viri, aut in una tribu, & familia Israel?* quis crederet? vix auribus bibit miser dignitatis promissæ incrementum, characterem muneris oblatis sublimiorum obtulit non solum (hoc unum milites postulabant) tacuitque, sed primus manum propriam admovit ad expilandum, nudavit aram, spoliavit parietes,

rietes, expilavit abacum, thuribula sustulit & acerras, rapuit Idola, & fugam cum armatis passu concido capeffivit. O amice, amice! sicine me prodas, deseris, ac tergum obvertis? inclamat Michas, ut fugitivum revocet; sed perfidus sacerdos, fugâ jam procul abreptus, non audit, nec curat vocantem. Vestram perquiro mentem, auditores, potuitne Michas plus adhibere diligentiae ad servandum sibi amicum fidelem? summis eum honoribus coluit, fiduciam in illo omnem collocavit, manus inunxit liberalissimè: *& impleverat illi manum.* Omnino: sed antiquus & communis est mos amicorum mundi, obvertere se parti plus offerenti muscarum instar, mensa magis opiparâ, insidiantium, & columbarum more illuc advolantium, ubi electiori grano pascuntur. Sed forsitan in praesentiarum mos iste exolevit? DEUM bonum! hoc mihi, quæso, non obtrudite, auditores, ne aniam arripiam, in tempora & mores nostros acrius invehendi.

VII. Verùm ut ad propositum revertamur, quid tandem spei in amicis mundi collocabimus, qui etiam absq; culpa nostra non rarò nos deserunt? sed quid absque culpa dixi? ipsa saepe beneficia amicos offendunt, nimius frequenter amor & benevolentia eos irritant. Audite Senecam; eò, inquit, *perductus est furor, ut periculossima res sit, beneficia in aliquem magna conferre.* Si enim, qui beneficium recepit; facultatem remunerationis reciprocae non habet, oculo obliquo, quo aspici creditores solent,

benefactorem contuetur, fugit conspectum, fastidia concipit, & in inimicum convertitur ingratißimum, non aliam ob causam, quàm quia pudet, esse amicum, & simul ingratum. Hocne amicitiae genus, Auditores, mereatur stabile, firmum & fidele appellari?

VIII. Nunc ad DEUM redeamus, & comparationi captae finem imponamus: An fortè aliquid eorum, quæ dixi, etiam de Deo nobis timendum est? an fortè amare nos desinit, nullius etiam culpæ reos? an dedignatur nos, velut amicitia suâ indignos? an periculum est, ne nos fugiat, etiam obsequentes & addictos? Hæc omnia alienissima sunt à divina in nos benevolentia: illud autem admiratione dignissimum est, quod homini liberum sit, renuntiare Dei amicitiae, absque omni ejus culpâ; DEUS autem libertatem non habeat, absque nostra culpa ex amicorum numero nos excludendi: *Non deserit, nisi deseratur.* Nullus in ipso locus est inconstantiae, nullus livori, calumniae, contentioni, suspitioni aut fugæ; sed nobis ipsis duntaxat cavendi sumus. Exclamavit quondam Apostolus, nullam in mundo potestatem esse, quæ illum ab amore JESU avellere possit, non Angelus, non Principatus, non Virtutes, non quidquid demum vel altum, vel profundum, forte vel debile, praesens vel futurum est: *Certus sum, quia neque angeli, neque Principatus, neque virtutes, nec instantia, neque futura, neque altitudo, neque profundum, poterit nos separare à charitate*

Ad Rom.
6. 38.

*Serm. de
dupl. Ba-
ptismo.*

ritate DEI. Sed num advertistis, ait S. Bernardus, quod inter hæc omnia seipsum non annumeravit? multa enumeravit Apostolus, minimè tamen adjecit: *nec ipsi nos* cui isthoc? *quia soli Deum deferere possumus propria voluntate*; Præter hanc, O verba speciola! *præter hanc nihil est, quod timeamus*, nihil, nihil. Nos soli inferri nobis possumus illud damnum, quod DEUS ipse, totâ suâ, eâque infinitâ, Omnipotentia instructus inferri nobis non potest.

Hoc cum ita sit, Auditores, an non magna felicitas est, non posse nos de quoquam altero, quàm de nobis ipsis queri, si amico tam sincero privemur? O solatium! ô pacem! ô securitatem! si hominem amore prosequor, cavenda sunt mille, ne illum avertant; si DEUM amo, mihi soli cavendus sum: promittant alii dona DEO magnifica, proventus locupletes, redditus regios, nullum est periculum, ne ob hoc me ulli postponat, si modò ego, quantumvis despectus & miser, alios amore præveniam. O quantum ille diversus est à secerdote Michæ, qui illi adhæsit, à quo plura speravit! DEUS autem munera non curat, sed se amantem complectitur. Illustre rei hujus specimen dedit, cum de Apostolorum suorum numero aliquem ad supremum dignitatis gradum promoturus, non eligit, illum, qui abjecto propter Christum amplioris patrimonio, tanto se gradu dignum fecisset; hac enim ratione dignitatis apex Matthæo obtigisset; sed illum præfert, quem fervor effectûs & amoris præ ceteris eximium fecit. Pari modo egit,

cum geminas inter sorores ad quas diverterat, laudum vellet encomia partiri, neque enim primas Illa retulit, *Luc. 10.* quæ ad Christi obsequium majores fecit expensas, sic enim encomia debebantur Marthæ; sed Illam prætulit, quæ teneriori erga ipsum affectu amoris languebat? Fastuosi etiam illi & profusi divites, qui magnam auri vim gazophylacio intulerunt, totâ hac munificentia nequaquam obtinere, ut inopi & pauperculæ viduæ, non dicam præferri, sed vel comparari mererentur, quæ non obtulit, nisi *Marc. 12.* *duo minuta*: Deus enim, quod sanè *42.* Divinum est, donis non capitur, nec amicos æstimat ex eo, quod dant, sed ex eo, quod sunt; *Hilarem enim datorem diligit DEUS*; non dicit, *largum, munificum, splendidum*, sed *hilarem*; non enim respicit manum, sed cor, non dantis munus, sed affectum.

Nec quisquam sibi persuadeat, forsitan inde id provenire, quod DEUS hominum instar indignetur, si se videat multa debere? Contrarium omnino affirmat Chrysostomus: *non perinde*, ait, *delectatur suis debitoribus creditor, ut Deus suis creditoribus*; quantum enim vos delectat, illius aspectus, à quo multum expectamus, tantum delectatur DEUS, videre eos, quibus debet: audite tamen amantissimum discrimen: si quis, sorte calamitosâ pressus secretas aliquando recepit Eleemosynas ab inferiori, mox ubi mutatâ fortunâ divitem se honoratum, sublimem ac felicem videt; erubescit, illius oculos subire, cujus olim fores mendicus pulsavit, nec quidquam

quam illam magis irrat, quam si quis eorum per ostentationem, aut improperium dicat: Hem mihi istum tanto luxu diffusum! illum ego probè memini, domum meam sæpius ob-euntem, & nummum flagitantem. O quam longè alius est Dei genius! ille ad sonitum tubæ die illâ supremâ convocabit totum genus humanum: & quâ de causa? ut in omnium notitiam veniat vel minutissimus terentius à nobis obrentus, nec tantâ coruscus gloriâ erubescet, suos quondam benefactores palàm agnoscere, & publicè testari, se, cum terram olim pauperimus obiret, ab hoc centonem ad vestitum, ab illo panem aut pomum ad victum, scyphum frigidæ in potum accepisse; *cum venerit in maiestate sua, quid faciet? cum venerit in maiestate sua, dicet: Eusurivi, & dedistis mihi manducare, sitivi & dedistis mihi bibere.*

Matth.
23. 31.

O igitur amicum unicè fidelem! ô sinceritatem singularem! ô candorem summum! ô fidelitatem, omni comparatione maiorem! nonne videor vobis, Christiani, in id iure meritisimo incubuisse, ut vilescere vobis facerem omnem alium amicum, præter illum, cui hodiernâ die sapientissimus Centurio plenè confidit? vos ipsi edicite, si veritatem candidè fateri libet, nunquid multoties, & vos in illa Salomonis verba prorupistis: *Virum fidelem quis inveniet?* dicam compendio. Totus quàm latè patet orbis, amicum non habet, cui fidi possit; experientia ipsa vos docet, plures eorum traditores esse, impostores plurimos,

Pro 20.
6.

R. P. Segneri Quadragesimale.

qui instar accipitrum, prædæ desiderio, tunc è manibus nostris dilabuntur, cum id minimè suspicamur. Verùm memori tantisper mente retinete, quæ dicta sunt, dum ego paululùm respicio, ac dissolvendum vobis dubium proponere aggredior. Animos interea præparate.

PARS ALTERA.

XI. **E**cce dubium, quod vobis enucleandum proponere statui: Si solus DEUS veri amici nomen meretur, atque à reliquis omnibus, aut multum, aut certè parùm aliquid perfidiæ timendum est, unde ergo fieri potest, ut in amici gratiam DEUS offendatur? Nihil adhuc reponitis, Auditores? loquimini! fortassis mentem meam non satis vobis explicui? repetam: Undenam fieri potest, ut vel ad complacendum amico, vel ad respondendum malè invitanti, vel ad probanda ejus consilia, vel ad blandiendum ejus cupiditatibus, DEUM quis offendant, eidem displiceat, eumque contemnat? ut fidelem se exhibeat amico infideli, & perfidus sit DEO fidelissimo? An indignum fortè ingeniis vestris hoc dubium videtur? quid respondetis? eja, solvite illud, & responso, vel ad speciem vero, satisfacite. Ah corda Christianorum ingratiissima! palàm enim verò est, neminem vel hiscere aude-re; nullus enim est, qui delicti tam enormis non reum se se fateatur: vanitas nimirum, levitas, & dissoluta vivendi ratio ad tales nos excessus deducit. Quod si ita est, an non pudore

D

saltem

De Sitis
Jo pudore.

saltem propterea suffundi, & ingenuo rubore verecundiam testari oporteret? Magnis ubique laudibus extollitur Pericles, qui ab amico quodam sollicitatus, ut perjurium in sui gratiam faceret, respondisse fertur, se amicum quidem ejus esse, sed non nisi ad Aras: *Amicus usque ad aras*: & tamen ob hoc responsum Periclem non laude, sed vituperio dignum judicat Plutarchus, quod scilicet se nimium amico prostituisset: *usque ad aras? usque ad aras? Ah male feriatum*, inquit, *nimis propè accesserat*; quantum enim mali permisisse credendus est amico, qui ei libertatem fecit, petendi sacrilegium? Percipite ergo, quod dico: Terminus amicitiae non ara ipsa, quod nimium foret, statuenda est, sed propylaeum Templi, ut scilicet familiaribus vestris non sit animus vos tentandi, utque omnes probe norint, majoris vos facere Deum, quam ipsos: secus enim nobilissimo vestro amico, qualis est DEUS, palmarem summamque injuriam irrogatis.

Deuter.
32.37.

XII. Quam enim fronte ante ejus conspectum vestris in ærumnis comparere audeis, quem tam delicato gravissimæ injuriæ sensu irritastis? Ite, reponet vobis, sinite, opitulentur vobis amici vestri; ad illos recurrите, quos mihi præferre magisque æstimare præsumpsistis! illi, illi vos mortis nunc faucibus eripiant; illi sanitatem restituant; illi in Paradisum vos deducant; illi ex inferni barathro vos extrahant: *ubi sunt Dii vestri, in quibus habebatis fiduciam?* eja, alacriter!

surgant, & opitulentur vobis, surgant, & liberent vos. Vos autem Christiani, quid respondebitis? speratisne, illos forsan amicos vobis apud Deum patrocinaturos, in quorum gratiam illum offendistis? Quin potius primi erunt, qui contra vos insurgent, vos confundent, & accusabunt. Narrat sacra pagina, Absaloni, ab exercitu Joabi victo ac triumphato, turpique fugâ ac laxatis habenis per silvam densissimam effuso, triste infortunium accidisse; implicia enim arboris ramis, flante vento dispersa casaries, contritum sonipedem ad velociorem cursum concitavit, hero interim miserandum in modum ex arbore pendulo, cui nec capillos rescindere, nec se se extricare amplius licebat: cum ecce miles inimicus hoc spectaculo territus, cursu præpete & concitato Joabum de lugubri casu edocuit, qui audito hoc nuntio ecurr ergo, inquebat, ensen pendentis pectori non immergisti? decem certè sictorum præmium à me tulisses. Absit à me, respondit miles, tanta temeritas! etsi millenos insuper spopondisses, Absalonem ego nec tactu minimo violâsem, quem regis imperia incolumem servari voluerunt: quod si ego, temerarius magis, quam mandati Regii reverens, & præceps magis quam cautus fuisset, non solum Regiam indignationem incurrissem, sed tu ipse, vel solatii, vel adulationis causâ, more Aulicis antiquissimo, inter primos fortè Regis in me tutorem concitasses: *sed 3. Reg. 18. etsi fecissem contra animam meam 31. audacter, nequaquam hoc re-*
gem

gem latere potuisset, & tu stares ex adverso. O quàm bene, quàm sapienter ad sese extricandum gregarius iste locutus est! Tu ipse, qui ad hoc me facinus audendum animas, tu ipse tuam sententiã velut veniã indignum damnares, meque temerarium, impudentem, sacrilegum, scelestum proclamares, furcæ & laqueo adjudicares, *& stares ex adverso.*

XIII. Hoc ipsum est, Auditores, quod tacitè saltem cogitandum vobis est, si contubernalis vester aut blanditiis vos invitat, aut in sceleris societatem trahere conatur: nolite confidere, nolite credere, sed certò vobis persuadete, vos ante Divinum tribunal nullum accusatorem magis implacabilem, nec adversarium magis infestum, quàm hunc ipsum experturos. Invitat ille te hodie amici instar ad spectandam comediam obscenam, & honestati contrariam; *mox stabit ex adverso*, dicetque, te propriã & immoderatã libidine ductum ad similia spectacula exarsisse. Allicit te ad designandum secum scelus infandum; *stabit ex adverso*, dicetque, te juvenili abreptum desiderio occasionem sponte dedisse, & obscenis amoribus implicuisse. Animat te ille, ut contractum iniquum ac prohibitum in eas; *mox stabit ex adverso*, dicetque te avaritiã insatiabili ansam sceleri præbuisse. Ad summam, quantum poterit, primus omnium culpam ubique in te solum exonerabit. Et ab iis, quos scelerosos, perfidos & proditores agnoscis, ad Dei offensam te trahi patieris? O cæcitatem, amentiam, stoliditatem!

quibus quæso, meritis, quo titulo, quâ ratione pessimi hi amici tantum apud te possint, ut in eorum gratiam DEO tergum obvertas, ad quem solum, in extremo aliquando vitæ ac salutis discrimine constitutus, recurrere debebis.

XIV. Viderisne Auditores, Christum è Cruce pendentem, saucium, & vulneratum? Vagamini, quò libet; hinc tandem sistere necesse erit: veniet hora, cum malis oppressi, derelicti à medicis, nil aliud de vita hac mortali reliquum habebimus, quàm poenitentis animi dolorem, quòd eandem pessimè impenderimus. Et quis tunc amicorum in vestrum solatium accurret? illorum fortè aliquis, qui locum in testamento sperat: de reliquo ingens circa vos erit solitudo; squalor cubilis ingrato pharmacorum odore infecti, fætor carnis putridæ, gravisque anhelitus pientissimas etiam personas à lectulo vestro arcebit: parvula tantum Christi pendentis effigies in manibus vestris hærebit, qui tantis in sordibus non horrebit, vel tangi à vobis, vel dissuaviari. Sed quis nobis tunc animi sensus erit, si mens malè conscia de tanto in eam usque horam DEI contemptu nos accuset? quæ angustia, qui dolores, qui fremitus nos occupabunt, cum videbimus, nos undequaque desertos, nec aliã nobis spem, aut solatium superesse, quàm in Deo? & tamen vel inviti cogemur dicere: Ego te Deus despexi, tibi que displicere non horrui, ut ingratis mortalibus placerem! Tunc enim verò saltem inducias unius anni, unius anni exorabi-

D 2

mus,

mus, ut palam facere omnibus possimus, nulli nobis amplius curæ esse amicos mortales. O quot concipiemus laude digna proposita, quot pia vota! sed heu attigimus horam fatalem, jam supremus lentè meat anhelitus, moriendum est. Perpendite, quæso, quâ fronte, quâ animi verecundiâ ac rubore, quo doloris sensu Numen offensum intuituri simus: & faxit Deus, ne subito furore correpti, atque ab humani generis inimico in desperationis barathrum præcipitati, damnemur. Et quomodo pericula tam horrenda licebit evadere? Ecce in promptu remedium! firmissimo hodie & inviolabili decreto statuamus, Deum

intimi deinceps, & dilectissimi amici loco habere: amemus parentes, sed infra DEUM; diligamus Sodales, sed minùs DEO; observemus Superiores ac Dominos, sed magis DEUM, nec erubescamus, contra quoscunque, qui DEO contraria suadent, libero ore ac fronte protestari: *Deus meus, in Te confido, non erubescam.* Quis enim ægrè ferat, si postponatur illi, qui nos creavit, redemit, atque æternum beatos efficiet? & sit licet, quem hoc animi nostri propositum offendant, hac ipsa ex causa, velut affectu nostro indignus, ex amicorum numero excludi meretur.

SERMO TERTIUS.

DIE VENERIS POST CINERES.

Ego autem dico vobis, diligite inimicos vestros.

Matth. 5.

I. Int infinitæ grates sancto & supremo Ecclesiæ Præsuli Gregorio, qui peracutè advertit, Christum Piscatores ad Apostolaturn vocasse, cum retia & sagenas in undas projicerent, non verò cum easdem attraherent; *mittentes retia*: ut discat Orator Evangelicus, muneris sui ac debiti esse, non reipsâ lucrari animas. sed omnem conatum eò dirigere, ut finem tam ex-

celsum consequatur: laxanda sunt Verbi Divini retia in Auditorum animos, esto quòd arduus labor fatiget, aut frons sudore diffluat; an verò peccatores astutorum piscium instar, aut insidias evitent, aut è plagularum sinuosis anfractibus sese expediant, id enim verò minimè illum angat, necesse est, sed Auditorum arbitrio permitendum: infelix Orator successu sinistro turbari non debet, sed eâ se spe ac cogitatione solari, quòd unusquisque mercedem labori, non verò fructui com-